

Inlichtingenactiviteit van het Oostblok in Nederland.

In 1951 wordt te Den Haag de Nederlander K. gearresteerd. K. is in 1949 tijdens zijn verblijf in Tsjecho-Slowakije gerecruteerd door de Tsjechoslowaakse inlichtingendienst. Na zijn terugkeer in Nederland verstrekte hij gegevens inzake de Nederlandse buitenlandse politiek aan zijn Tsjechische opdrachtgevers. Voor het doorgeven van deze berichten maakte hij gebruik van zgn. dode brievenbussen. K. werd op grond van het verstrekken van geheime gegevens aan de Tsjechoslowaakse inlichtingendienst veroordeeld tot anderhalf jaar gevangenisstraf.

In 1952 wordt de te Den Haag gevestigde Tass-correspondent Lev PISSAREV als ongewenste vreemdeling uitgevoerd. PISSAREV, die in werkelijkheid een medewerker van de Sovjet-russische Staatsveiligheidsdienst is, benaderde vele Nederlanders, w.o. ambtenaren, met het doel door omkoping geheime gegevens te verkrijgen.

In 1957 wordt de 2e secretaris van de Sovjet-russische Ambassade - tevens SOVINFORM-vertegenwoordiger - V. DRANKOV, tot persona non grata verklaard. Ook hier was sprake van een medewerker van de Sovjet-russische staatsveiligheidsdienst, die door middel van omkoping Nederlanders tot het verstrekken van geheime gegevens wilde bewegen.

In 1958 worden tot persona non grata verklaard: de Sovjet-russische Assistent-Militair Attaché CHERNOV en de Assistent Marine Attaché ZEMIN. Tegelijkertijd wordt uitgevoerd de medewerker van de Marine Attaché, SUKHACHEV. Voor alle drie gold

de aanklacht: poging tot omkoping van Nederlandse ambtenaren, c.q. militairen, tot het verkrijgen van geheime gegevens.

(Noot: SUKHACHEV was na zijn uitwijzing uit Nederland een aantal jaren APN-NOVOSTI-vertegenwoordiger te Caïro en thans als zodanig werkzaam te Amman).

Een van de contacten van de Assistent-Militaire Attaché CHERNOV, was een in moeilijke omstandigheden terechtgekomen musicus D.. Deze had ten behoeve van CHERNOV gegevens verzameld over militaire objecten in Nederland. D. werd in 1958 te Breda veroordeeld tot 4 jaar gevangenisstraf.

In 1961 wordt de te Den Haag studerende Sovjetrus SMIRNOV gearresteerd en korte tijd later uitgewezen, nadat uit verklaringen van een in West-Duitsland gearresteerde Oostduitser is gebleken, dat deze in Nederland in opdracht van SMIRNOV - en tegen betaling door SMIRNOV - contact opnam met meisjes, werkzaam in overheidsdienst (o.a. bij de B.V.D.), met de opzet om hen in compromitterende situaties te brengen, waarna zij gechanteed kunnen worden door de Russische inlichtingendienst.

In 1967 wordt de vertegenwoordiger van de Russische luchtvaartmaatschappij AEROFLOT, GLUKHOV, te Amsterdam gearresteerd en vervolgens als ongewenste vreemdeling uitgewezen. Ook hier was weer sprake van omkoperij ter verkrijging van geheime gegevens.

Eveneens in 1967 wordt in Luxemburg gearresteerd de medewerker van de Poolse Handelsmissie te 's-Gravenhage,

Stefan STASZCAK, na een ontmoeting met een agent, die ten behoeve van de Poolse inlichtingendienst gegevens verzamelt over de NAVO.

STASZCAK werd door Luxemburg als ongewenste vreemdeling uitgewezen en hij keerde terug naar de Poolse vertegenwoordiging in Nederland.

Toen over de arrestatie te Luxemburg vervolgens persberichten verschenen - ook in Nederland - vertrok hij enige dagen later naar Polen.

In april 1970 werd de Pool PIETERWAS, vertegenwoordiger te Duisburg voor de Poolse binnenscheepvaart, gearresteerd bij de Nederlands-Duitse grens, toen hij terugkeerde van een ontmoeting in Nederland met een agent van de Poolse inlichtingendienst.

PIETERWAS was van 1967-1969 in Den Haag werkzaam, eveneens als vertegenwoordiger van de Poolse binnenscheepvaart.

Noot: Zowel van PIETERWAS als van STASZCAK was al eerder gebleken, dat zij zgn. "derde land" ontmoetingen hadden met agenten. Ontmoetingen, waarbij de inlichtingsofficier, die onder dekmantel in het buitenland werkzaam is, naar een naburig land reist om daar een agent te ontmoeten, die (meestal) uit weer een ander land afkomstig is.

Voorts werd in mei 1970 tot persona non grata verklaard de le secretaris-persattaché van de Sovjetrussische Ambassade, NETREBSKIY. Tezelfdertijd werd uitgewezen de medewerker van de Ambassade, SHARATOV. Het tweetal was enige maanden tevoren met een CD-auto van de Ambassade te water geraakt. Bij controle van de auto werd een kaart gevonden van Nederland, waarop aantekeningen waren gemaakt m.b.t. geheime militaire objecten.

3 november 1970.

In Nederland tot persona non grata verklaard (of uitgewezen):

- 1952: PISSAREV, Lev Konstantinovich, 24-2-1915,
Tass-correspondent.
- 1957: DRANKOV, Vasili Dmitryevich, 14-10-1923,
2e secretaris Sovjetrussische ambassade.
- 1958: CHERNOV, Leonid Ivanovich, 29-3-1916,
Sovjetrussische assistent militaire attaché
ZENIN, Vasili Sergejevich, 4-4-1923,
Sovjetrussische assistent marine attaché
SUKHACHEV, Georgi Nikanorovich, 16-6-1923
Sovjetrussische medewerker marine attaché.
- 1960: SMIRNOV, Petr Vassilyevich, 7-1-1928,
Sovjetrussische student.
- 1961: PONOMARENKO, Panteleymon Kondratyevich, geb. 1902,)
ambassadeur Sovjetrussische ambassade)
SHIBAYEV, Sergei Vasilyevich, 14-10-1906,) *)
hoofd van de Sovjetrussische handelsvertegenwoordiging.)
POPOV, Anatolij Dmitriyevich, 15-6-1925,)
2e secretaris/persattaché Sovjetrussische ambassade.)
- 1966: LI En-CHUI, geb. 1909,)
Chargé d'Affaires Chinese Volksrepubliek.) **)
- 1967: GLUKHOV, Vladimir Alekseyevich, 13-6-1924,
Aeroflot-vertegenwoordiger.
- 1970: NETREBSKIY, Boris Pavlovich, 23-1-1936,
2e secretaris/ APN-vertegenwoordiger
SHAROVATOV, Vladimir Semyonovich, 5-9-1928,
medewerker Sovjetrussische ambassade.

5 februari 1971.

*) Uitgewezen n.a.v. hun optreden op Schiphol bij het vertrek van de Sovjetrussische Mevr. GOLUB, wiens echtgenoot in Nederland kort tevoren om asyl had verzocht.

***) Uitgewezen op grond van de zgn. "lassers-affaire". Een Chinees delegatielid bij een internationale conferentie h.t.l. over de lastechniek, die na een sprong uit het raam van een gebouw van de Chinese Vertegenwoordiging, zwaar gewond naar een ziekenhuis was vervoerd, werd kort daarop door leden van de vertegenwoordiging daaruit ontvoerd en teruggebracht naar de Chinese vertegenwoordiging, waar hij korte tijd later overleed.